

Tak powstawała *Niepodległa*

„Tak powstała Niepodległa” to zestaw różnych zadań rozwijających spostrzegawczość i kreatywność dzieci.

Z niewielką pomocą osoby dorosłej, dowiedzą się one o sytuacji na ziemiach polskich przed odzyskaniem niepodległości oraz o różnych wyzwaniach jakie czekały Polskę po 1918 r.

Zadania dedykowane są dzieciom w wieku 8–10 lat, jednak z asystą rodzica poradzą sobie z nimi także młodszy.

Zestaw zadań przygotowany został w oparciu o wystawę „Tak powstała Niepodległa”, która dostępna jest na stronie www.niepodlegla.gov.pl w zakładce „o niepodległej” jako materiał do pobrania.

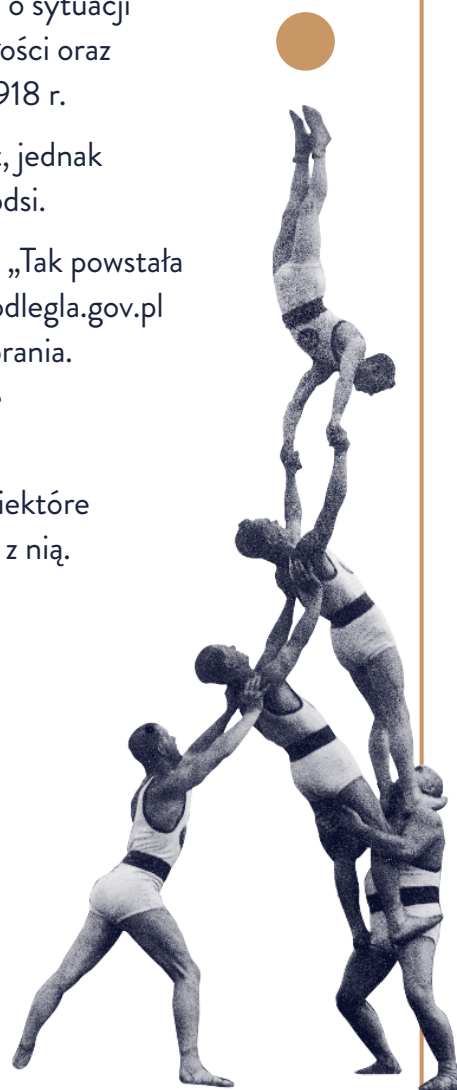
Zeskanowanie kodu QR pozwoli na szybkie odnalezienie wystawy na stronie.

Każda karta z zestawu opowiada jednej planszy. Niektóre z zadań wymagają wcześniejszego zapoznania się z nią.

Zachęcamy do wspólnej, twórczej zabawy!

Fotografie: Narodowe Archiwum Cyfrowe

Architektura

Jednym z najpoważniejszych wyzwań jakie stanęły przez II Rzeczpospolitą było gospodarcze scalenie ziem pochodzących z trzech zaborów. Jednym z głównych służących temu celowi planów było uzyskanie dostępu do morza, a wraz z tym budowa Gdyni i portu.

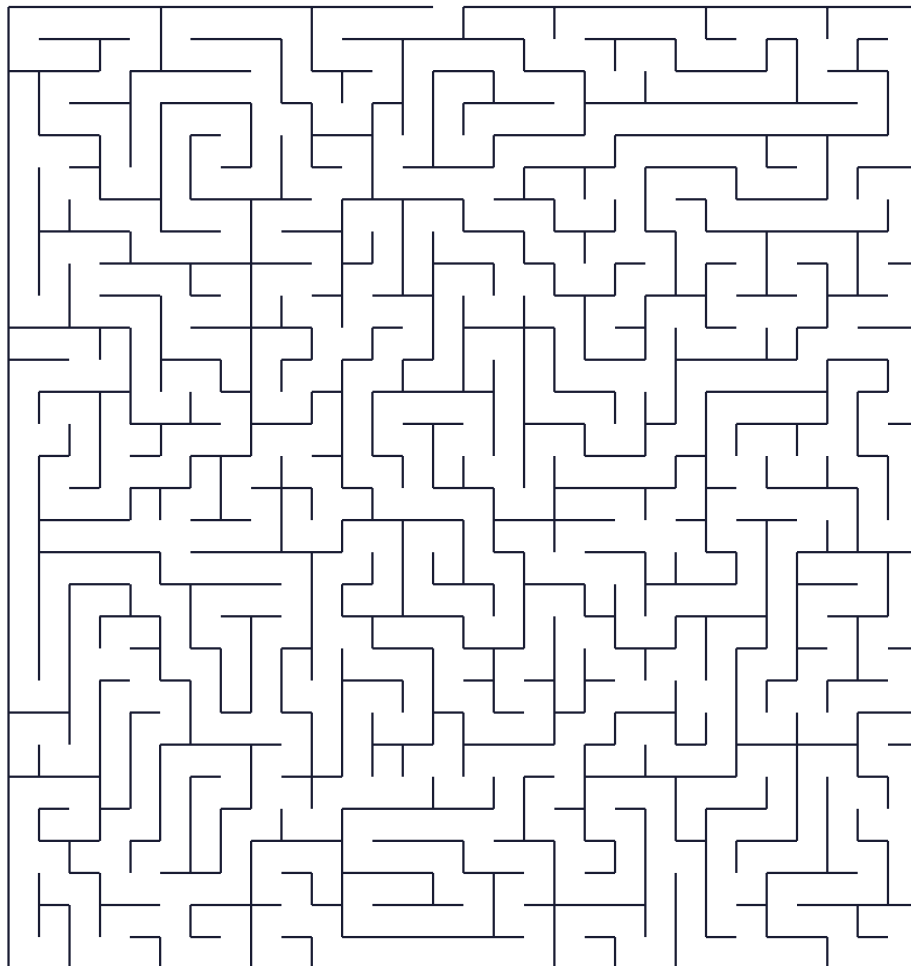
Grafika przedstawia jeden z najbardziej rozpoznawalnych budynków w Gdyni. Obrazki te różnią się 8 elementami.
Potrafisz znaleźć je wszystkie?

Wyzwania systemu edukacji

Szkolnictwo na ziemiach wcielonych do państwa polskiego wymagało wielu reform. Rząd musiał się zmierzyć z takimi problemami jak: analfabetyzm, daleka droga uczniów do szkoły, zła sytuacja materialna oraz sezonowa praca na roli, w której całe rodziny brały udział.

Czasami dzieci, by dojść do szkoły musiały przejść wiele kilometrów!
Znajdź właściwą drogę.

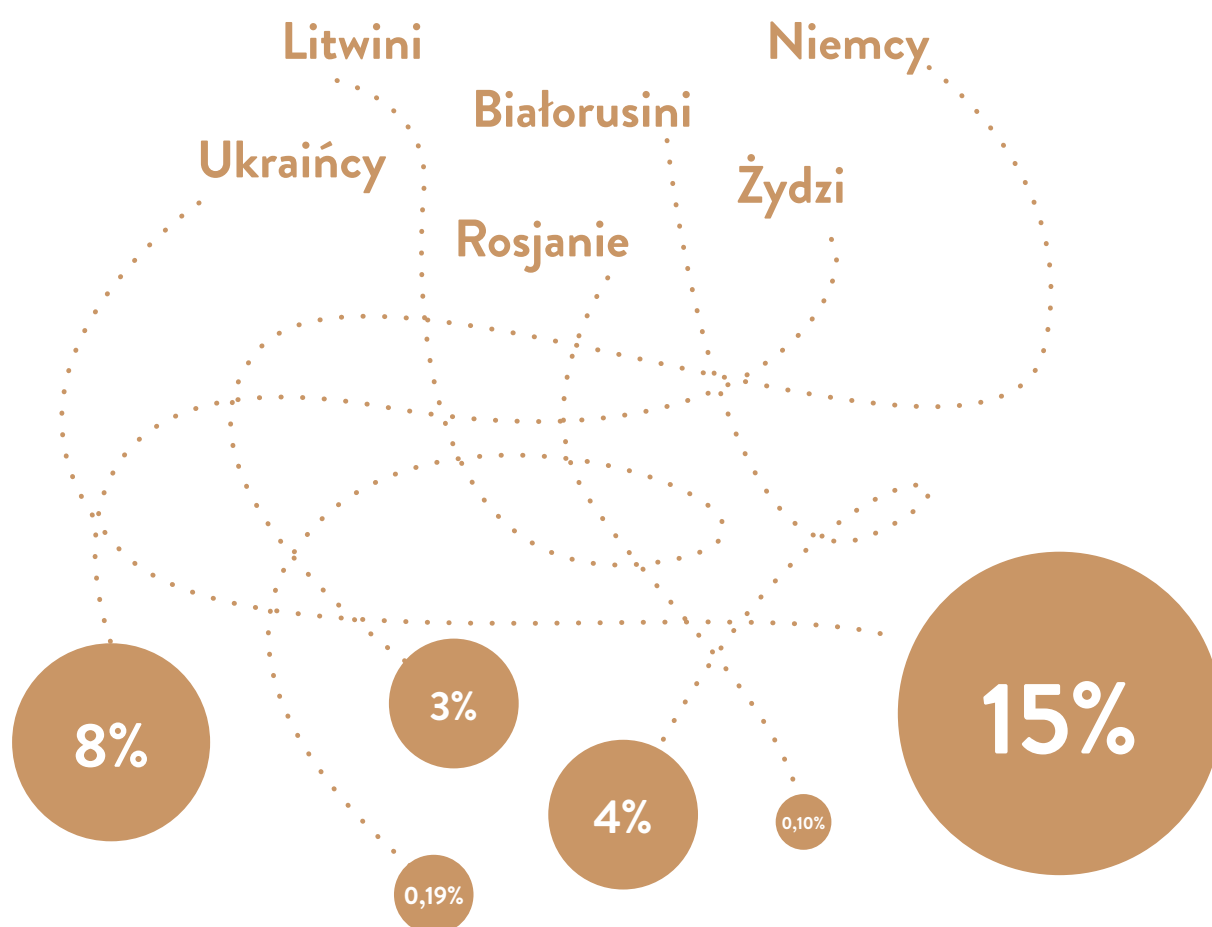

niepodlega

Walka a o polską tożsamość do 1918 roku

Polska po odzyskaniu niepodległości miała wielokulturowy charakter. Dzięki przeprowadzonemu w latach 30. spisowi ludności wiemy, że tereny te oprócz Polaków zamieszkiwali również: Białorusini, Litwini, Niemcy, Rosjanie, Ukraińcy i Żydzi.

Podążając wykropkowanymi liniami znajdziesz odpowiedź na to, jak duży procent stanowiły poszczególne grupy w przedwojennej Polsce.

Ciekawostka:

Nie wszyscy ludzie podczas spisu ludności zadeklarowali swoją przynależność do określonej grupy narodowościowej. Określili się jako „tutejsi” i było ich prawie 40 tysięcy! To prawie tyle, ile współcześnie mieszkańców liczy Malbork.

Piękne rzeczy

Dwudziestolecie międzywojenne to także rozkwit polskiej sztuki. Prace można było zobaczyć w wielu prestiżowych miejscach, w tym na pokładzie transatlantyków. Sztuką inspirowali się m.in. projektanci mody.

Poniżej znajduje się okładka „Przeglądu Mody” z 1928 r.
Znajdź 5 niepasujących elementów.

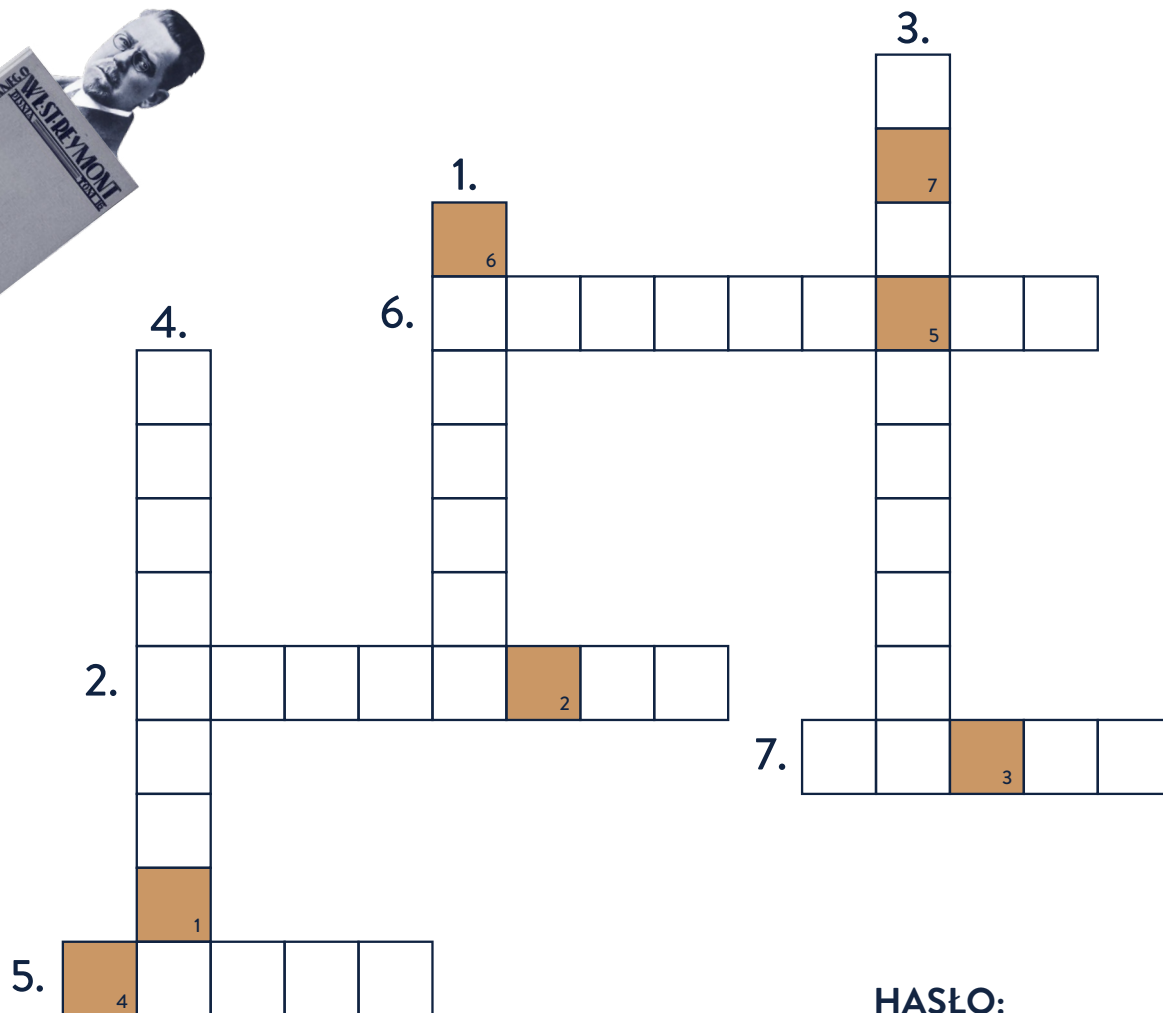

niepodlega

Nad książką, w kinie i przy radiodbiorniku

Odpowiedzi do krzyżówki znajdziesz w tekście planszy „Nad książką, w kinie i przy radiodbiorniku”.

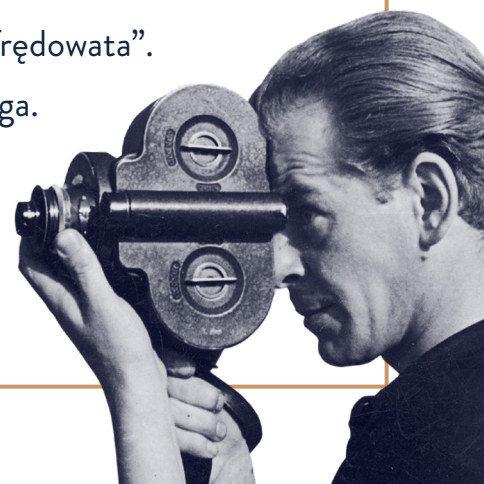
Przeczytaj ją samodzielnie lub z pomocą rodziców, a dowiesz się jak w dwudziestoleciu międzywojennym wolny czas spędzały prababce i pradziadkowie.

HASŁO: _ _ _ _ _

1. Władysław _ _ _ _ _ – zdobywca Nagrody Nobla w 1924 r.
2. „_ _ _ _ _ o Basię” – książka Kornela Makuszyńskiego czytana dzieciom w dwudziestoleciu międzywojennym.
3. Jej rozwój wpłynął na popularyzację słuchowisk, koncertów i wiadomości.
4. Jadwiga _ _ _ _ _ jedna z najbardziej znanych aktorek dwudziestolecia międzywojennego, zagrała m.in. w filmie „Trędowata”.
5. _ _ _ _ _ Milonga – tytuł jednej z piosenek Mieczysława Fogga.
6. „Umówiłem się z nią na 9” śpiewał _ _ _ _ _ Bodo.
7. „Polskie produkcje kinowe często balansowały na krawędzi _ _ _ _ , kabaretu i rewii”.

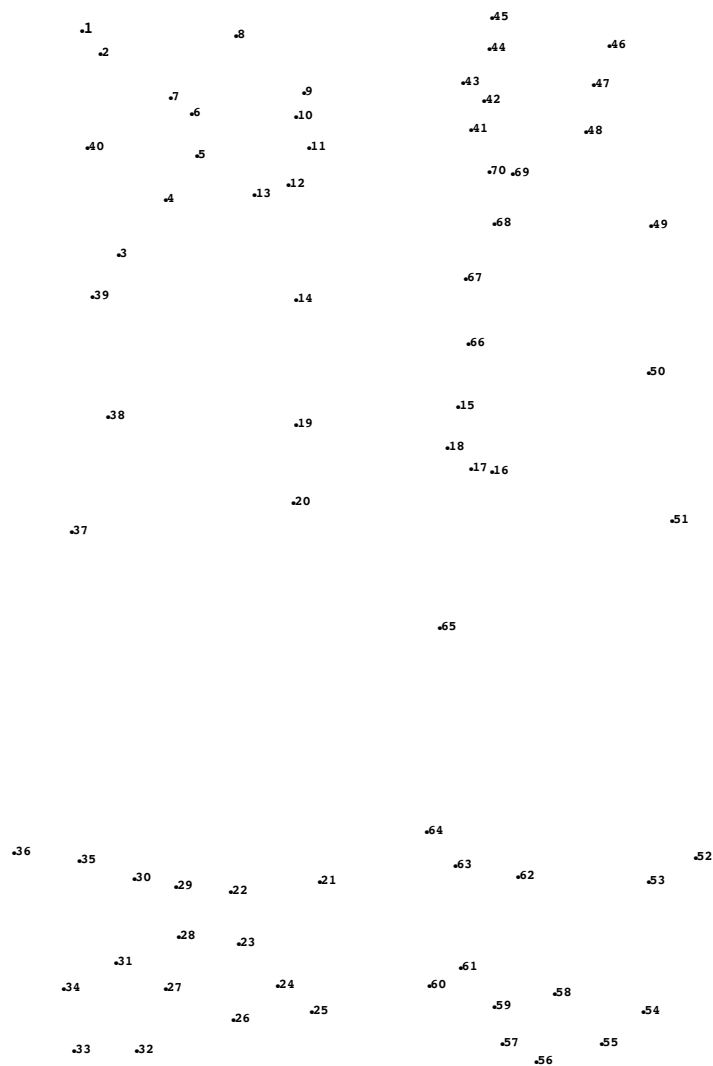
niepodlega

Polska budowana od nowa, czyli listopad 1918

Na odzyskanie przez Polskę niepodległości, wpłynęła sytuacja polityczna państw zaborczych. Niemcy i Austro-Węgry stały na progu wojennej klęski, a Rosja ogarnięta była rewolucją. Ogromną rolę w tym czasie odegrali lokalni działacze, a także młodzież, która była zaangażowana w rozbrajanie niemieckich oddziałów.

Połącz ze sobą kropki, a zobaczysz polskiego żołnierza który rozbraja niemieckiego. Więcej dowiesz się z planszy „Polska budowana od nowa, czyli listopad 1918”.

niepodległa

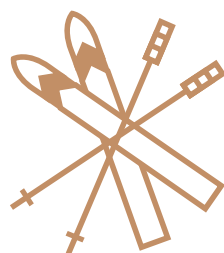

Sportowy duch

Dwudziestolecie międzywojenne to czas pojawienia się polskich sportowców na arenie międzynarodowej. Już w 1921 r. reprezentacja Polski w piłkę nożną zagrała swój pierwszy mecz, w 1928 r. zorganizowano pierwszy wyścig kolarski Tour de Pologne. Począwszy od 1924 r. Polacy startowali na igrzyskach olimpijskich. W 1928 r. Halina Konopacka zdobyła pierwszy w historii Polski złoty medal olimpijski!

Połącz sportowców z symbolem uprawianej przez nich dyscypliny sportu. Pomoże ci w tym plansza „Sportowy duch”.

Halina Konopacka

Janusz Kusociński

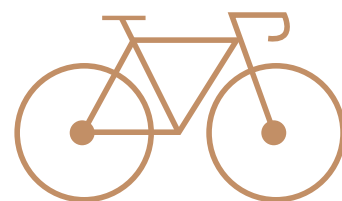
Feliks Więcek

Józef Klotz

Stanisława Walasiewiczówna

Bronisław Czech

niepodległa

Walka o polską tożsamość do 1918 roku

Odzyskanie przez Polskę niepodległości było długim procesem i niosło ze sobą szereg wyzwań.

Znajdź słowa, które stanowią odpowiedź na pytania:
jakie działania podejmowano przed 1918 r. by zachować polską tożsamość
i jakie w tym celu wykorzystywano narzędzia.

Wpisz je w wolne miejsce w zdaniu.

O	T	R	A	W	U	L	I	A	R	E
E	S	P	R	Z	E	C	I	W	U	U
R	C	B	T	S	L	A	U	E	S	B
L	I	T	E	R	A	T	U	R	Y	R
I	B	S	T	A	B	K	R	T	F	O
Ś	W	I	Ę	T	O	W	A	N	I	A
S	L	A	I	W	U	B	W	O	K	I
I	C	N	U	Ś	W	O	T	N	A	K
D	O	W	C	K	N	U	I	B	C	U
N	L	B	W	F	O	T	K	N	J	Ś
Ś	T	E	D	U	K	A	C	J	Ą	N

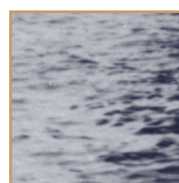
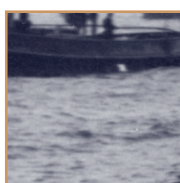
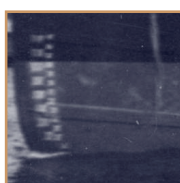
1. Mieszkańcy zaboru pruskiego walczyli z germanizacją, a rosyjskiego z _____.
2. W zaborze Austro-Węgierskim korzystano z możliwości _____ rocznic narodowych.
3. Kobiety zajmowały się _____ patriotyczną dzieci.
4. Za pomocą _____ wzbudzano w czytelnikach uczucia patriotyczne.
5. W okresie Powstania Styczniowego Polki nosiły czarne suknie w ramach _____ wobec zaborców.

niepodległa

W drodze ku nowoczesności, czyli inwestycje i rozwój

Jednym z celów rządu po odzyskaniu przez Polskę niepodległości była rozbudowa floty handlowej. Wielkim sukcesem, a także wizytówką wolnego kraju były transatlantyki: MS Piłsudski i MS Batory.

Znajdź na obrazku wybrane fragmenty zdjęcia.

Ciekawostka:

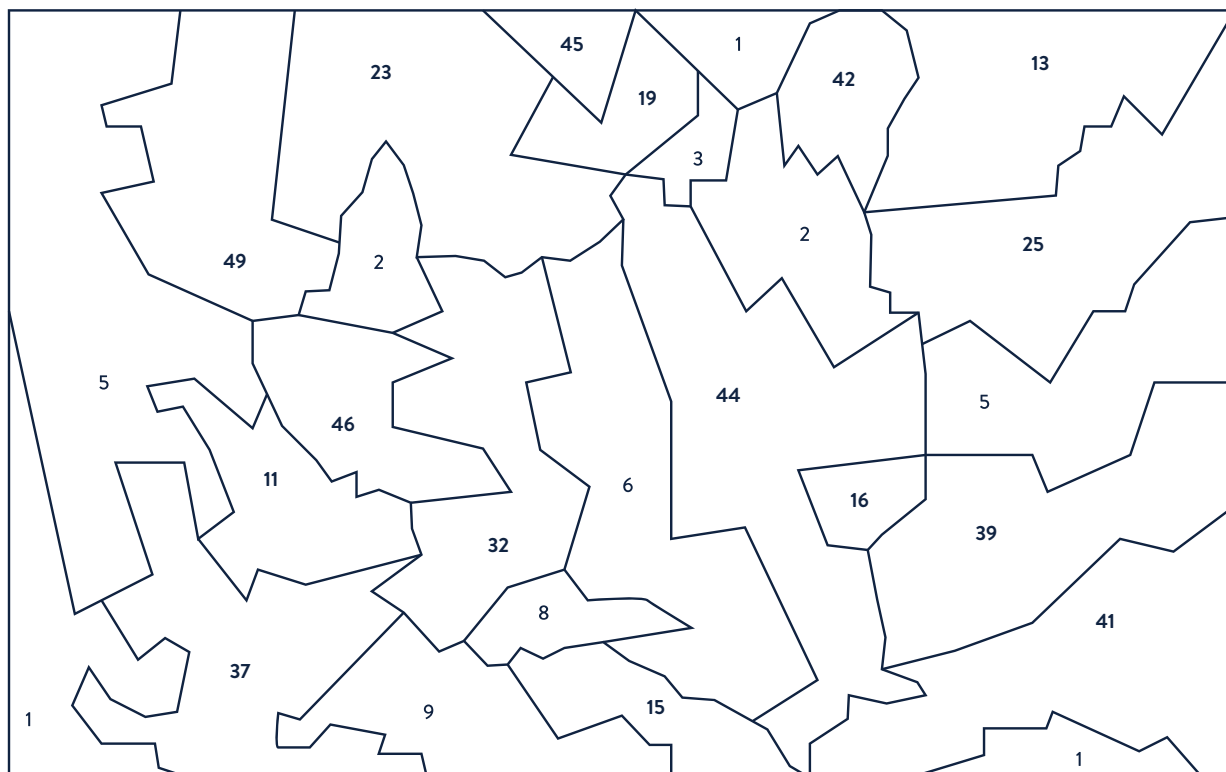
Czy wiesz, że w dwudziestoleciu międzywojennym transatlantyk MS Piłsudski i MS Batory pływały na trasie Gdynia – Nowy Jork?

niepodległa

Administracja i samorządność w pierwszych latach niepodległości

Wybierz ulubione kredki i znajdź na karcie pola oznaczone parzystymi cyframi i pokoloruj je.

Twoim oczom ukaże się kształt II Rzeczypospolitej.
Możesz go porównać ze współczesną mapą Polski!

niepodległa